

ΑΓΝΩΣΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΠΕΡΙΗΓΗΤΩΝ

Η ΔΥΣΙ ΜΙΑΣ ΔΥΝΑΣΤΕΙΑΣ

Από τις «Αναμνήσεις παλαιού Άθηναικού», του έταίρου της Γαλλικής Σχολής Άθηνών Αιμ. Γκεμπάρ. Ο θάνατος του μητροπολίτου Μισαήλ και ο Όθων. Η περιγραφή της Ιστορικής κηδείας. Οι έθαιλεις και οι φοιτηταί. Ο Γκεμπάρ στο Ναυπλίου, στο Άργος, στις Μυκήνες. Οι «δημοκρατικοί» του Άργους. Άγνωστα επεισόδια της «Μεσοβασιλείας». Η «Πύλη της Ξηράς» και έ ασφαλιστικός ρόλος της στις μέρες της ανταρσίας.

Α παλαιά ταξιδιωτικά βιβλία, που δλοένα και γίνονται σπανιότερα, παρέχουν άγνωστες, και γι' αυτό πολύτιμες, πληροφορίες για την χώρα μας. Γραμμένα από ξένους περιηγητές, που πέρασαν σε στιγμές ιστορικές από την Ελλάδα, τα βιβλία αυτά έχουν την αξιολογία του ατόπου και τη φρεσκάδα της περιγραφής. Η πληροφορία τους ηγάζουν από τα γεγονότα. Έκτο έθως τών βιβλίων, είνε και η Ξένη έφημερίδα της έποχης. Τέτοια είνε η Γαλλική «Πανεπιστημιακή Έκθεώρησης», που βρισκόταν δημοσιευμένης «Αναμνήσεις Παλαιού Άθηναικού», αναφερόμενες στα συμβάντα της μεταπολιτεύσεως του 1862. Συγγραφέας τών αναμνήσεων αυτών είνε ο Αιμίλιος Γκεμπάρ, άλλτε καθηγητής του Πανεπιστημίου στο Παρίσι. Στη σύγχρονη έπιστημη ο Γκεμπάρ είνε γνωστός για τις Ιστορικές του μελέτες και για τις μεσοανατολικές του έρευνες περί της Ιταλίας στην Αναγέννηση.

Ο συγγραφέας αυτός, που 75 έτών διατελοεί έταίρος της Γαλλικής Σχολής Άθηνών, όταν η Σχολή αυτή είχε το κατάρτημά της εκεί όπου είνε σήμερα το ξενοδοχείο «Μεγάλη Βρετανία». Η περιγραφές αυτής πρώτη φορά μεταφράζεται στη γλώσσα μας.

Γράφει λοιπόν ο Γκεμπάρ, ότι τα Άθηναϊκά φύλλα της έποχης εστιμολογούν τότε τις αυταρχικές τάσεις και τόν τυραννικό χαρακτήρα του Βασιλέως Όθωνος, άκόμη και την τοιχογονία της Βασιλίσσας Αμαλίας. Όταν η Αμαλία περνούσε έφιπτη — είνω η σύλληπτος άντηχούσαν — μπροστά από τη Γαλλική Σχολή, διασχίζοντας την πλατεία τών ανακτόρων, δέν την χαρετόσε κανείς.

Ο διστυχοιμένος ο Όθων, κατά τόν Ιούλιον του 1862, είχε προθή σε μία συγγενητική εκδήλωση, η όποια έθως δέν τόν ώφέλισε καθόλου: Είχε πεθάνει ο Μητροπολίτης Μισαήλ, σέ ηλικία σχεδόν 100 έτών, που ο λαός τόν σέβονταν πολύ για τη φιλοπατρία του και την αγιασίτην του.

«Εσφιδήθη — γράφει ο Γκεμπάρ — με δραματική έπισημότητα. Τέσσερες μέρες μετά τόν θάνατόν, τόν έτίσαν με τ' άσχετικα τού άματι, τόν έτίσαν στο κεφάλι τη χροστή του μίτρα και τόν εκάθισαν στο Όθωνο, στη συνθηθειμένη του θέσι, στη Μητρόπολη.

Ο Βασιλεύς, οι ύποτροφοί και οι αυλικόι παρέστησαν στην κηδεία του Ιεραρχή. Όταν έτελείσθη η νεκρώσιμη άκολουθία, παρήλασαν όλοι μπροστά από τόν φραγματώδη νεκρό και πρόδωσαν ο Βασιλεύς τόν έψήλωσε στο στόμας (*).

«Ακολούθως — συνεχίζει ο Γκεμπάρ — έπίσημως τόν νεκρό, για να τόν μεταφέρουν στο Νεκροταφείο, που βρισκόταν κοντά στον Πισσό ποταμό. Προηγείτο η μουσική της Φρουράς, παινίζοντας πένθημα έμβατήρια. Δεξιά και άριστερά τού φερότουν έβάρησαν οι έπισκοποι και οι άλλοι κληρικοί. Πίσω έρχόταν ο Βασιλεύς, άσκητας, με κάτιστρα φορητανέλλα, χρυσοκέντητη φέμελη και χαριτώντας τού φέσι τόν στο χέρι. Η νεκρική πομπή έπίρσεσε μπροστά μας τού μεσημέρι, ενώ γνοίσεσε σφοδρός άνεμος, μέσα σε σύννεφο από σκόνη. Η κεραιλή τού νεκρού Μητροπολίτου Άθηνών, δεμένη με τανία στη νεκρική έδρα, βαρύνει κι' από τη μίτρα, ταλαντεύονταν με άπαιστο τρόπο. Παρέλειπα να σημειώσω ότι είχαν λησμονήσει να τόν βαλσαμώσουν. Ο Όθων έβάζεσε πολύ συγγενημένους, έχοντας άκόμη στα χέρια του την αίσθησι τού άλγεινού έκείνου νεκροφιλήματος....»

Ανάγκη να πληροφορησίμε τους άναγνώστες μας ότι η συγγένισσι τού Βασιλέως ήταν άπολύτως δικαιολογημένη. Ο Μητροπολίτης Μισαήλ έψήλωσε διδασκαλός του και τόν αγιασίσε όχι μόνον σάν Βασιλέα τόν, άλλα σάν παιδί του. Ο Όθων έκανε έναν πολίτημο φίλο και σύμβουλο, και μάλιστα σε περιστάσεις χρυσωτάτες για τόν Όθωνο του.

Τρείς μήνες μετά την κηδεία αυτή έγινε η δραματική Ξέσις τών Βασιλέων, και λίγες μέρες αργότερα ο Γκεμπάρ θέλησε να έπισκεφθή τού Ναυπλίου. Μπαρβατίστηκε λοιπόν στο «Πανελλήνιον», τού Ιστορικού βιολόγ, που αργότερα, στην Κρητική Έπαναστάση τού 1866, έταξε όλο ήρωικά.

(* ΣΗΜ. «Μπουκέτος». — Είνε φανερόν ότι ο Γάλλος περιηγητής δέν θα είδε καλά τη στιγμή εκείνη. Ο Όθων, που ήξερε καλά στα 1862 τ' Αλληνικά έθιμα, θα έψήλωσε τόν νεκρό Ιεράρχη στο χέρι και ποτέ στο στόμα.

Στό κατάρτημα τού «Πανελληνίου» ο Γάλλος περιηγητής δέν άφηνε να σκεπασθή με μία διάδα ζώσαν φοιτητών, που πήγαιναν ως έπιτροπή τού Πανεπιστημίου διά να φέρονε την περίφημη «Κυρία Καλλιόπη» Παπαλεξοπούλου στας Άθήνας, όπου θα της γίνονταν πανηγυρική ύποδοξη. Οι φοιτηταί ήταν ένθουσιώδεις, μιλούσαν περί έλευθερίας και Δημοκρατίας.

«Έγκωμιάζαν τόν Κωνσταντίνο Κανάρη, τόν ηρωικό της Χίου, ως έπαναστατικό σύμβολο ενάντιον της άπολυταρχίας. Ένας από τούς έπατάες είχε γνωσίσει προσωπικός στις Βρυξέλλες τόν Βίστορα Ούγκο και άτύγγειλε τόν ήμνο τού ποιητή για τόν ένδοξο ναυαρχο. Όταν φταχός ναύτης άκόμη, άνέλαβε να εκδιζηθή τη σημαγή τών Χίων, οδηγώσε τού ηρωικού του κατό της ναυαρχίδος τού Καπετάν Πασάα.

Όσοι συμβάνει στα ταξείδια, ύστερα από λίγη ώρα ο έταίρος της Γαλλικής Σχολής και οι Έλληνες φοιτηταί είχαν γίνει στενοί φίλοι και συνένανταν είνε της Έλληνικής Δημοκρατίας», που θα γίνονταν μετά σύντα...αίωνα και περισσότερο!...

Τό βράδυ της ίδιας ημέρας τού βατόρι έφτασε στο Ναύπλιο. Τόν καρφο έκείνον τα βατόρια δέν έβιαζόντοσαν να τελειώσουν τού ταξείδι τούς. Έπιανον σε όλα τα λιμάνια. Τό Ναύπλιο και τότε, όπως και σήμερα, ήταν μία μακροτάτη πόλις, ζοσιμένη ύστερ με ψηλά τείχη, κι' είχε καλό λιμάνι. Η μικρή της πλατανόφυτη πλατεία είχε τών τού ίδια με σήμερα παλιά χτίρια. Τό ξενοδοχείο της μόνο ήταν άξιοβήρητο. Τά δωμάτια τόν έλείναν. Η καρφέλας κοπταές και τα κρηβάτια γεμάτα ζώφια. Μόνον ο Ξενοδόχος έφερε τού όνομα τού Όμηρικού ήρωος Άγαμέμνονος, είνω γιατί ο νονός τόν είχε σκεπθή ότι αυτό τού εταίριάζε, άφού βρίσκονταν κοντά στις Μυκήνες, γράφει ο Γκεμπάρ.

Και ο Γάλλος περιηγητής συνεχίζει τις έντυπίσεις του: «Μόλις έντύθησε, μετά τού δείπνου, κατέβηκα στην πλατεία τού Πλατάνου. Έκει με περιμένον οι φίλοι μου οι φοιτηταί. Η πλατεία, ο δρόμοι, ή πόλις, τού Παλαιού, όλα ήταν φραταγογημένα. Τό Ναύπλιο ήταν γεμάτο από κόσμο χαρούμενο. Η καρφέλας έσημιαναν όλοένα πανηγυρικά. Η γυναικες γελοώσαν, οι πατάδες φανίζονταν ότι είχαν καλοφάει.

«Έλευθερωθήκαμε! έφώναξαν όλοι. Έσχηματίστη καθόριση Κανάρη!... Ήσθε τούρα διά τηλεγράφημα!... Είσα Γάλλους, έλα να χαρής με τούς Έλληνες!...

«Κρατούμενο» «ε ρ ι π λ ε γ δ η ν» (αυτό σημαίνει «μπαρά ντε σοφ, μπαρά ντε σόν»), περιέλαμε τά στενά σοκώματα τού Ναυπλίου, φρονιάζοντες με όλη τη δύναμη της φωνής μας:

«Ζήτω ή έλευθερία! Ζήτω ο Κανάρης!»

«Υστερ' από δύο μέρες, ο Αιμίλιος Γκεμπάρ (που έπεκολοθησε να μένη στο Ναύπλιο, γιατί ή συγγενικόνία με τόν Πειραιά γίνονταν μία φορά τη βδομάδα), ένα ποιή Ξαγιάστηκε από τις καταιγίδες της γειτονικής έβουλοχίας, που φανίζονταν σάν να τις είχε πίσω νετλίοιο. Ψυλμωδίες από πενήτα πατάδες, τόν έκαμαν να τρέξη στο παράθυρο. Ολόκληρος ο κλήρος της πόλεως και τών χωριών, σοβαρώτατος, με τά φανταχτερά τόν περπατούσε, με λαοπάδες στα χέρια και ψέλνοντας, περνούσε λιτανευτικά κάτω από τά δένδρα της κεντρικής πλατείας. Στρατός και λαός άκολούθησε. Την έποχή εκείνη, όταν ο στρατός και ο λαός άποτελούσαν διάδα, ή συγκέντρωσις ονομαζόνταν...σ τ ο ρ α τ ό λ ο ο ς.

«Έτρεξε λοιπόν και ο Γάλλος συγγραφέας ν' αναμυχή με τόν στρατόλοο εκείνον.

«Τη στιγμή — γράφει — που ή λιτανεία έπληρώσε τόν στρατόνα, εστομάτησε και άνοιξε δρόμο σ' ένα πλήθος μάγκες, που έσεραν με σχοπή την εικόνα τού Βασιλέως Όθωνος σε ποικιλετάτη κορνίζα. Η εικόνα αυτή εστολίζε τού κατάρτημα της Νομαρχίας (τό άλλοτε άνακτορο τού Βασιλέως) και είχε παραδοθή στους μάγκες για να την διακομίζονταν.

«Κατά τά μεσοάνηχα — συνεχίζει ο Γκεμπάρ — ή πόλις ήταν βυθισμένη στο σκοτάδι, βουθή. Άπεφάσιμα να έπισκεφθή τόν άλλη μέρα τού Άργος και τās Μυκήνες. Άπό τού παράθυρό μου, που δέν είχε παρακαταμάματα, τού φεγγαριού με κτύταξε με γλυκίστρια. Στο ρολόγι της γειτονικής στρατόνας έσίμανε τρείς. Την ίδια στιγμή, χτίσις δυνατοί

Ο Βασιλεύς Όθων

